

LOO PLAN

voor bos, natuur en landschap

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING 2017

*Landbouwperceel tussen
Zwijnsbergen 59a en 63
te Elst (Utrecht)*

COLOFON

OPDRACHT

Quicksan in het kader van de Wet natuurbescherming

OPDRACHTGEVER

IRP Bouwadvies B.V.
De Hooge Hoek 20
3927 GG Renswoude

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : e-mail d.d. 26 januari 2017

Ons kenmerk : 2017-631-12060
Datum : 7 maart 2017

Contactpersoon : de heer R. Pater

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Kim Lotterman
Vormgeving : Marianne Mooij

© Loo Plan B.V. Dit rapport is vervaardigd op verzoek van en hiermee eigendom van IRP Bouwadvies B.V.
Loo Plan is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade voortvloeiende uit toepassingen
van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Loo Plan.
De opdrachtgever vrijwaart Loo Plan voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

BEVINDINGEN

1	INLEIDING	4
1.1	SCOPE	4
1.2	KWALITEITSBORGING	5
2	WERKWIJZE	6
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	6
2.2	TERREINGESTELDHEID	7
2.3	SOORTBESCHERMING	7
3	RESULTATEN EN BEOORDELING	9
3.1	GEBIEDSBESCHERMING	9
3.2	HUIDIGE SITUATIE	9
3.3	BEOORDELING BIOTOOP	10
3.4	SOORTBESCHERMING	11
4	CONCLUSIE EFFECTBEOORDELING	13
4.1	ALGEMEEN	13
4.2	PROJECTLOCATIE	13

LITERATUUR

BIJLAGEN

1. VERKLARENDE WOORDENLIJST
2. WETTELIJK KADER ALGEMEEN
3. RELEVANTE WETSARTIKELN VAN DE WET NATUURBESCHERMING
4. TOETSINGSCRITERIA QUICKSCAN
5. DETAILLERING PLANNEN

Opdrachtgever	IRP Bouwadvies B.V.
Onderzoekslocatie	Landbouwperceel tussen Zwijnsbergen 59a en 63
Plaats	Elst (Utrecht)
Voorgenomen activiteit	Functiewijziging van het perceel
Bijzonderheden	De functiewijziging behelst mogelijk woningbouw

Figuur 1 Ligging ten opzichte van Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000-gebied

Bevindingen

Onderdeel	Conclusie	Vervolgactie
Gebiedsbescherming	De beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) liggen op geringe afstand. Indien de ingreep een beperkte uitstraling heeft, ondervinden beschermde natuurwaarden geen nadelige effecten. Een bestemmingswijziging is mogelijk, mits geen vervuilende industrie of intensieve veehouderij gepland zijn. Is dat wel het geval, dan dient een nader onderzoek naar mogelijk nadelige effecten op natuurgebieden verricht te worden.	Geen, mits de bestemmingswijziging geen vervuilende industrie of intensieve veehouderij betreft (anders is een nadere effectbeoordeling noodzakelijk).
Beschermde soorten	In het gebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen en worden niet verwacht. Voor het uitvoeren van de bestemmingswijziging zijn vanuit de Wet natuurbescherming geen beperkingen.	Geen.
Voorwaarden	Afhankelijk van het tijdstip waarop eventuele werkzaamheden worden uitgevoerd dient <u>rekening gehouden te worden met broedende vogels</u>. Vogels die broeden mogen nimmer verstoord worden (indicatief van half maart tot half augustus).	Geen verstorende werkzaamheden uitvoeren tijdens het broedseizoen (indicatief van half maart tot half augustus). Dit is geen belemmering voor een bestemmingswijziging.

1 Inleiding

Op het landbouwperceel tussen Zwijnsbergen 59a en 63 te Elst (Utrecht) wordt een functiewijziging voorbereid. Voor het ontwikkelen van een woonlocatie of meer in het algemeen een bestemmingswijziging, dient voorafgaande aan de bestemmingswijziging duidelijk te zijn of er beschermde soorten aanwezig zijn en of deze soorten een beperking vormen voor de voorgestane ontwikkeling.

Een gedetailleerde kaart van de planlocatie is opgenomen in bijlage 5.

Veel werkzaamheden zijn vergunningplichtig. Een van de aspecten waarop getoetst moet worden is de natuurwetgeving. Deze toetsing moet inzicht geven op de vraag of de geplande werkzaamheden uitvoerbaar zijn in het licht van de wetgeving, en heeft de vorm van een quickscan.

In de nu voorliggende rapportage zijn de resultaten van de uitgevoerde quickscan in het kader van de Wet natuurbescherming opgenomen. Op basis van een bureau- en een veldbezoek door een ervaren ecoloog is de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht.

De informatie is op een overzichtelijke wijze beknopt in tabelvorm weergegeven. Achtergronden, verklarende woordenlijst en details zijn opgenomen in de bijlagen.

1.1 Scope

De quickscan Wet natuurbescherming moet antwoord geven op de onderstaande vragen.

- Wat is de kans op aanwezigheid van beschermde flora en fauna?
- Welke vervolgstappen (nader onderzoek) dienen genomen te worden om de aanwezigheid van de beschermde flora en fauna vast te stellen?
- Welke effecten heeft het initiatief op de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna?
- Is een ontheffing op de Wet natuurbescherming noodzakelijk, of kunnen negatieve effecten ondervangen worden door het werken met goedgekeurde gedragscodes?
- Zijn er negatieve effecten in het kader van gebiedsbescherming (Natuurnetwerk Nederland (NNN)), Natura 2000-gebieden) te verwachten bij dit initiatief?

1.2 Kwaliteitsborging

Loo Plan is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Quickscans worden uitgevoerd door ervaren ecologen. Een quickscan is niet aan een bepaald seizoen gebonden en kan gedurende het gehele jaar plaatsvinden. Voor een quickscan zijn geen vaste protocollen, maar bij het onderzoek wordt, waar mogelijk, aangesloten op de geldende soortprotocollen.

De bij het onderzoek betrokken personen zijn door opleiding, werkervaring en zelfstudie gekwalificeerd voor de door hen verrichte werkzaamheden.

Het project is uitgevoerd volgens het kwaliteitshandboek van Loo Plan. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Loo Plan is ISO 9001:2008 gecertificeerd.

Datum quickscan	9 februari (Marko Sinke) & 14 februari (Kim Lotterman) 2017
Ecoloog	Drs. K.M. Lotterman
Opleiding	Natuurwetenschappelijke Milieukunde, Radboud Universiteit Nijmegen Specialisatie ecologie
Functie	Senior medewerker ecologie Specifieke kennis op het gebied van vegetaties, floristiek en mossen
Interne collegiale toetsing rapportage	6 maart 2017 Ing. C.A. Sinke, projectleider ecologie

2 Werkwijze

2.1 Gebiedsbescherming

De bescherming van Natura 2000-gebieden valt sinds 1 januari 2017 onder de Wet natuurbescherming. Met betrekking tot de Natura 2000-gebieden zijn de wettelijke verplichtingen en het daaruit voortvloeiende beleid tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet natuurbescherming vrijwel gelijk gebleven. De instandhoudingsdoelstellingen voor habitats en soorten en de beheerplannen zijn niet veranderd. Via de Nota Ruimte is het toetsingskader voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) geregeld.

De ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland is in het figuur op pagina 2 weergegeven. Op basis van een combinatie van de voorgenomen ingreep en de afstand tot de beschermde gebieden, wordt een inschatting gemaakt of het voorgenomen initiatief mogelijk een negatief effect op de beschermde natuurwaarden kan hebben.

In de Natura 2000-gebieden wordt gekeken of er mogelijk significante effecten te verwachten zijn (voortoets).

Voor de gronden in het Natuurnetwerk Nederland wordt beoordeeld of de voorgenomen werkzaamheden invloed hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken.

Alleen voor plannen binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland dient het 'nee, tenzij ...'-toetsingskader doorlopen te worden (zie bijlage 2).

Voor kleinschalige ingrepen, zoals de sloop of bouw van enkele woningen of omvorming naar nieuwe natuur, wordt ervan uitgegaan dat geen verstoring optreedt als de afstand tot de beschermde gebieden > 250 meter bedraagt.

Bij grootschalige ingrepen of ingrepen met een grote invloedssfeer (bijvoorbeeld intensieve veehouderij) wordt een minimale afstand van 7,5 kilometer aangehouden.

2.2 Terreingesteldheid

De mogelijkheden voor beschermde soorten lopen per locatie en per aanwezig biotoop sterk uiteen. Specifieke kennis van de beschermde soorten en hun habitateisen is daarom essentieel. Tijdens een quickscan wordt de geschiktheid van een terrein zowel vanuit de biotoop als vanuit de beschermde soort beoordeeld. Gebouwen worden aan de buitenzijde en indien nodig van binnen beoordeeld op hun geschiktheid.

Omgang met artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (bijlage 3) wordt tijdens een quickscan inzichtelijk gemaakt. Het gaat hierbij om:

1. *Soorten van de Vogelrichtlijn. Artikel 3.1.*
2. *Soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn. Artikel 3.5.*
3. *Overige beschermde soorten. Artikel 3.10*

In bijlage 4 zijn de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein wordt beoordeeld.

In het veld wordt ook gekeken naar de samenhang van het project met de omgeving. Zo wordt bepaald of de betreffende locatie onderdeel van een groter (landschappelijk) geheel is, of dat het geïsoleerd ligt, bijvoorbeeld een klein bosje in een intensief agrarische omgeving. Dit kan van betekenis zijn voor de waardetoekenning van het onderzoeksgebied voor eventueel aanwezige beschermde soorten. Binnen de opdracht wordt niet onderzocht of er andere initiatieven in de omgeving spelen en wordt niet getoetst op cumulatie van effecten.

2.3 Soortbescherming

Op basis van één veldbezoek wordt de (kans op) aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Dit gebeurt aan de hand van de terreingesteldheid, een brede ecologische kennis en bekende gegevens. Daarnaast is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd voor de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten (lit. 1). Tevens wordt een algemene inschatting gemaakt of de aangrenzende terreinen geschikt zijn als leefgebied voor beschermde soorten.

Immers, bepaalde werkzaamheden kunnen uitstralingseffecten hebben op aanliggende terreinen. Bovendien kunnen de dieren die in omliggende terreinen aanwezig zijn ook het onderzoeksgebied benutten.

Foto 1 Ingang perceel (links op de foto huisnr. 59a)

Foto 2 Oude conifeer aan de westkant van het perceel

Foto 3 Ruig perceel met bramen, struweel en coniferen

Foto 4 Dicht braamstruweel aan de oostkant van het perceel

3 Resultaten en beoordeling

3.1 Gebiedsbescherming

Het projectgebied ligt buiten beschermde natuurgebieden. Deze liggen wel in de directe nabijheid: het perceel aan de overzijde van de weg ligt binnen het Natuurnetwerk Nederland. Het is een akkerperceel waar zich in de ondergrond een 'celtic field' bevindt. Aan de zuidkant beginnen aan de overzijde van de N225 de uiterwaarden van de Nederrijn die binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken liggen.

Aangezien het projectgebied zelf buiten beschermd natuurgebied ligt en slechts een kleine oppervlakte heeft, worden geen negatieve effecten verwacht van een bestemmingswijziging, mits ter plaatse geen vervuilende bedrijven of intensieve veehouderij gepland is. Als dit niet het geval is (bijvoorbeeld als slechts één of enkele woningen gepland zijn), is geen nader onderzoek nodig. Indien hier wel een fabriek of intensieve veehouderij gepland is, dient een nader onderzoek naar de effecten van deze bedrijfsvoering op de beschermde natuurgebieden uitgevoerd te worden.

Beschermde gebieden	Afstand	Effect	Vervolg
Natura 2000-gebied Rijntakken	320 m	Geen	Geen oriënterend onderzoek, mits de bestemmingswijziging geen vestiging van vervuilende bedrijven of intensieve veehouderij omvat.
Natuurnetwerk Nederland	10 m	Geen	Geen toetsing aan het betreffende regime, mits de bestemmingswijziging geen vestiging van vervuilende bedrijven of intensieve veehouderij omvat.

3.2 Huidige situatie

Het projectgebied betreft een drietal braakliggende percelen, in het buitengebied van Elst (Utrecht), op korte afstand van de bebouwde kom. Het projectgebied ligt op korte afstand van de Utrechtse Heuvelrug in het noorden en de uiterwaarden van de Nederrijn in het zuiden.

Algemeen	Enkele braakliggende graslandpercelen in het buitengebied van Elst (U).
Voorgenomen activiteit	Bestemmingswijziging (mogelijk woningbouw).
Omgeving	Agrarisch gebied en bebouwde kom Elst (U) Utrechtse Heuvelrug en uiterwaarden Nederrijn op grotere afstand.
Bijzonderheden	Geen.

3.3 Beoordeling biotoop

Het projectgebied bestaat uit een drietal langgerekte percelen aan de straat 'Zwijnsbergen' tussen de nummers 59a en 63. De twee oostelijke percelen bestaan uit vervult grasland met over een grote oppervlakte braamstruweel. Het meest westelijke perceel herbergt een aantal grote bomen, voornamelijk uitheemse soorten zoals coniferen en een ceder. Hier staan ook diverse struiken en is een groot braamstruweel aanwezig. De bodem is voor een groot deel begroeid met klimop.

Biotoop	Aanwezig	Detail	Foto
Gebouwen	Ja	Huizen van nr. 59a en 63 vlakbij projectgebied.	1, 3
Water	Nee	-	
Beplanting houtachtig	Ja	Hoog opgaande coniferen en andere bomen en struiken op het westelijke deel.	2, 3
Tuin/erf	Ja	Het westelijke deel heeft het karakter van een voormalige tuin/erf.	2, 3
Agrarisch gebied	Ja	Voedselrijk grasland, ook grenzend aan het projectgebied.	1, 4

3.4 Soortbescherming

De resultaten geven een overzicht van de aangetroffen soorten en de mogelijk aanwezige soorten in het gebied. De gegevens zijn zowel gebaseerd op waarnemingen van derden als waarnemingen tijdens de veldbezoeken.

Bij de beoordeling naar de mogelijke effecten op soortgroepen wordt enkel gekeken naar soorten die strikt beschermd zijn. Vanwege de strikte bescherming van alle soorten vleermuizen, en het verschil in handelen tussen nesten en jaarrond beschermde nesten van vogels, zijn deze groepen apart onderscheiden. Uit de gegevens van de NDFF bleek dat geen beschermde soorten in het plangebied of de directe omgeving (straal van 100 meter) bekend zijn.

Soortgroep	Biotoop geschikt	Beschermde soort aanwezig	Effect op soort
Planten	Nee	Nee	Nee
Vogels - algemeen	Ja	Mogelijk	Nee ¹
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren	Mogelijk	Mogelijk	Nee
Vleermuizen	Mogelijk	Mogelijk	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën	Ja	Mogelijk	Nee
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Overige soorten	Nee	Nee	Nee

VOGELS ALGEMEEN

In de braamstruwelen en in de bomen (zeker in de dichte, altijd groene coniferen) kunnen vogels nestelen. Nestelende vogels mogen nooit verstoord worden. Indien de werkzaamheden op het perceel buiten de broedtijd plaatsvinden, is er vanuit deze groep geen belemmering. Een bestemmingswijziging is ook geen probleem.

VOGELS (JAARROND BESCHERMDE NESTEN)

Tijdens het veldbezoek zijn volop huismussen gehoord. Deze zaten voornamelijk in de braamstruwelen. Door het ontbreken van gebouwen is het uitgesloten dat zich verblijfplaatsen binnen het projectgebied bevinden. De braamstruwelen worden momenteel veel gebruikt, maar vormen geen essentieel deel van het leefgebied. Zuidelijker, buiten het projectgebied, bevinden zich nog veel braamstruwelen en ook de tuinen van naburige bebouwing bieden voldoende beschutting voor de mussen.

¹ Mits werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

Tijdens de veldbezoeken is ook uitgebreid gekeken of ransuilen mogelijk aanwezig zijn. Ransuilen hebben ‘roestbomen’ waar vaak meerdere (tot meer dan 10 dieren) ransuilen tegelijkertijd overdag rusten. Vaak zijn zulke roestbomen dichte coniferen of naaldbomen, zoals deze binnen het projectgebied aanwezig zijn. Er zijn geen sporen van ransuilen (braakballen of uitwerpselen) tijdens de veldbezoeken aangetroffen. Geconcludeerd wordt dat de ransuil geen verblijfplaatsen heeft binnen het projectgebied.

Ook overige jaarrond beschermde nesten van bijvoorbeeld roofvogels, zijn niet aangetroffen. Vanuit deze groep is er geen belemmering voor de plannen.

ZOOGDIEREN

Van het perceel kunnen konijnen, muizen en spitsmuizen gebruikmaken. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in de provincie Utrecht. De eekhoorn en de das zouden incidenteel gebruik kunnen maken van het perceel. Verblijfplaatsen of gebruikssporen (bijvoorbeeld wildwissel) zijn echter niet aangetroffen en het projectgebied maakt geen deel uit van essentieel leefgebied voor deze dieren. Vanuit deze groep is er geen belemmering voor de plannen.

VLEERMUIZEN

De bomen zijn tijdens de veldbezoeken uitvoerig geïnspecteerd op holten, die mogelijk als verblijfplaats voor vleermuizen dienst zouden kunnen doen. Deze zijn echter niet aangetroffen. Vleermuizen kunnen wel foerageren boven het perceel en langs de bomen, maar er zijn genoeg potentiële foerageergebieden in de omgeving, dus het perceel betreft geen essentieel foerageergebied. Ook van een essentiële vliegroutefunctie is geen sprake aangezien de bomenrij langs het westelijke deel dood loopt.

AMFIBIEËN

Het ruige, westelijke deel van het perceel is geschikt als land/overwinteringsbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten zoals gewone pad en kleine watersalamander. Het projectgebied ligt op grote afstand van open water, maar zeker padden kunnen deze afstanden makkelijk afleggen. Voor deze soorten geldt in de provincie Utrecht een algemene vrijstelling. Andere (streng) beschermde amfibieënsoorten zijn niet bekend en worden niet verwacht. Vanuit deze groep is er geen belemmering voor de plannen.

4 Conclusie effectbeoordeling

4.1 Algemeen

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek is getoetst welke effecten de geplande werkzaamheden op de beschermde soorten kunnen hebben. De aard van de werkzaamheden (en kennis hiervan) is hierbij essentieel.

Mogelijke effecten die op kunnen treden zijn:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel.
- Verstoring door geluid, licht en trillingen.
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied (door aanleg werkstroken, materiaalopslag e.d.).
- Doden of verwonden van individuen van een populatie.
- Verdwijnen van nestgelegenheid.
- Verlies van leefgebied (verblijfplaatsen, foerageergebied en essentiële verbindingzones) door verandering van grondgebruik.

Wanneer er geen beschermde soorten aanwezig zijn (of verwacht worden) kan het project zonder aanvullende maatregelen doorgang vinden. Als het op basis van de quickscan aannemelijk is dat er beschermde soorten (kunnen) voorkomen én dat de voorgenomen plannen deze zouden kunnen beïnvloeden, zijn er vervolgstappen nodig.

4.2 Projectlocatie

Onderdeel	Conclusie
Gebiedsbescherming	De beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN) liggen op geringe afstand. Indien de ingreep een beperkte uitstraling heeft, ondervinden beschermde natuurwaarden geen nadelige effecten. Een bestemmingswijziging is mogelijk, mits geen vervuilende industrie of intensieve veehouderij gepland zijn. Is dat wel het geval, dan dient nader onderzoek naar mogelijk nadelige effecten op natuurgebieden verricht te worden.
Beschermde soorten	In het gebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen en worden niet verwacht. Voor het uitvoeren van de bestemmingswijziging zijn vanuit de Wet natuurbescherming geen beperkingen.
Voorwaarden	Afhankelijk van het tijdstip waarop eventuele werkzaamheden worden uitgevoerd dient <u>rekening gehouden te worden met broedende vogels.</u> Vogels die broeden mogen nimmer verstoord worden (indicatief van half maart tot half augustus).

LITERATUUR

1. Nationale Databank Flora en Fauna
Geraadpleegd op 22 februari 2017
2. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, versie 2.0
3. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard ruige dwergvleermuis, *Pipistrellus nathusii*, versie 2.0
4. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard gewone grootoorvleermuis, *Plecotus auritus*, versie 2.0
5. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard rosse vleermuis, *Nyctalus noctalu*, versie 2.0
6. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard watervleermuis, *Myotis daubentonii*, versie 2.0
7. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014
Soortenstandaard huismus, *Passer domesticus*, versie 2.0

BIJLAGEN

1. Verklarende woordenlijst

ZORGPLICHT

De zorgplicht houdt in dat de in het wild levende dieren en planten en hun omgeving zo min mogelijk verstoord mogen worden. En dat te allen tijde schade zo veel mogelijk voorkomen wordt.

Enkele voorbeelden van zorgplicht:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden in een rietveld wordt gecontroleerd op broedgevallen en vogelnesten.
- Kikkers en padden die tijdens baggerwerkzaamheden gevonden worden, worden direct overgezet in een deel van de sloot die niet gebaggerd wordt. De dieren worden uitgezet in de modder waarin ze gevonden zijn, zodat ze niet meteen opgegeten worden door reigers.
- Voorafgaand aan graafwerkzaamheden worden takkenhopen met bladeren doorzocht op de aanwezigheid van overwinterende egels. Bij het aantreffen van een egel wordt deze in een zelfde soort takkenhoop met bladeren buiten het te vergraven gebied teruggeplaatst.
- Bij nieuwbouw aan de bos rand in een gebied met veel vleermuizen wordt geen buitenverlichting aangebracht. Dit om de lichtvervuiling tot een minimum te beperken.

ZORGVULDIG HANDELEN

Zorgvuldig handelen houdt in dat compenserende of mitigerende maatregelen aangetoond moeten werken, voordat de ingreep uitgevoerd wordt. Pas als de maatregelen geaccepteerd zijn door de betreffende beschermde soorten, mag de originele habitat aangetast worden.

GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

De gunstige staat van instandhouding is werkzaam op lokale populaties en hun leefomgeving.

Bijvoorbeeld:

In een poel in het weiland van een boer bevindt zich een populatie poelkikkers. De gunstige staat van instandhouding is niet aangetast zolang de populatie poelkikkers in deze poel kan voortbestaan.

Dit betekent dat de poel in een goede staat moet blijven verkeren. Raakt de poel vervuild, verdroogd of als hij in zijn geheel verdwijnt, dan zal ook de populatie poelkikkers verdwijnen.

Bij de gunstige staat van instandhouding gaat het niet om het voortbestaan van alle poelkikkers in Nederland of in Europa; het betreft een lokale situatie.

PASSENDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode is een generieke ontheffing voor de beschreven maatregelen in de beschreven situaties voor de in de gedragscode genoemde beschermde soorten. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen.

Sommige gedragscodes zijn enkel geldig voor bestendig beheer en onderhoud. Niet alle gedragscodes zijn geldig voor strikt beschermde soorten.

GOEDGEKEURDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode mag pas als generieke ontheffing gebruikt worden wanneer deze is goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voorheen Ministerie van LNV). De gedragscodes zijn vijf jaar geldig en dienen daarna opnieuw door de Minister beoordeeld en goedgekeurd worden. De Minister kan in het goedkeuringsbesluit beperkingen stellen voor het gebruik van de gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes en hun goedkeuringsbesluiten zijn in te zien op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

2. Wettelijk kader algemeen

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en de Boswet.

Doelstelling van de Wet natuurbescherming is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen.

De wet gaat uit van het 'nee, tenzij ...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten van de Europese Vogelrichtlijn.
- Soorten van de Europese Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn.
- Nationaal beschermde soorten.

Voor alle soorten in Nederland geldt de zorgplicht.

Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Een vrijstelling van de ontheffingsplicht (stap 3 in het stroomschema) kan van toepassing zijn mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes zijn geldig in het kader van bestendig beheer en onderhoud dat geen wezenlijke invloed heeft op beschermde soorten.

In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor matig soorten, indien de werkzaamheden niet conform een goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd, een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt.

De activiteit dient een in de wet gedefinieerd belang te dienen.

1.3 Stappenplan soortenbescherming

*Stappenplan soortenbescherming
(uit Brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken)*

3. Relevante wetsartikelen van de Wet natuurbescherming

Artikel 1.10: Doel van de Wet

1. Deze wet is gericht op:
 - a. het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
 - b. het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
 - c. het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

Artikel 1.11: Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.1: Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5: Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn, Verdragen van Bern & Bonn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10: Beschermingsregime overige soorten

- I. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage onderdeel B bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

4. Toetsingscriteria quickscan

Zowel voor beschermde planten als voor beschermde dieren zijn hieronder de belangrijkste toetsingscriteria opgenomen waarop de geschiktheid van het terrein (biotoop) wordt beoordeeld. De lijst is niet uitputtend; dit betekent dat de waarnemer te allen tijde kritisch blijft kijken naar de potenties, omgeving en mogelijkheden van de locatie.

1. Groeiplaatsen van beschermde plantensoorten

- Voedselrijkdom
- Bijzonder biotoop aanwezig (bijvoorbeeld heide, vennen)
- Landgebruik (intensief, erf, tuin, bos)
- Mogelijk dat soort is aangeplant

2. Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten

- Nesten
- Soort biotoop
- Aanwezigheid water
- Voedselrijkdom biotoop
- Landgebruik (extensief, verwaarloosd, erf, tuin)
- Holten, spleten, scheuren in bomen
- Sporen, zowel wissels als uitwerpselen en prooiresten
- Specifieke indicatiesoorten (bijvoorbeeld zoetwatermossel voor bittervoorn)
- Verstoringbronnen in de omgeving (licht, geluid, barrières)
- Geschiktheid gebouwen
 - o Gebruik (leegstaand, continue in gebruik, seizoensgebonden)
 - o Type dakbedekking
 - o Materiaal (isolatie, hout, metaal, vogelschroot)
 - o Bouwwijze (spouwmuur, enkelsteens)
 - o Onderhoudstoestand (nieuwbouw, verwaarloosd, gerenoveerd)
 - o Afwerking/toegankelijkheid (o.a. scheuren/stootvoegen)
 - o Aanwezigheid en type zonneschermen

Ook andere delen van het leefgebied die onlosmakelijk met het functioneren van de nest-/verblijfplaats verbonden zijn:

- Essentieel foerageergebied
- Vliegroutes/verbindingzones
- Landhabitat van amfibieën

5. Detaillering plannen

